

KUZEY KIBRIS'TA KÜLTÜR TURİZMİ VE KONAKLAMA YAPILARINA İKİ ÖRNEK: KARPAZ ARCH HOUSES - LEFKE GARDENS HOTEL

Atiye BIÇAK

Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa / Kıbrıs
<https://orcid.org/0000-0002-7729-0507>
atiye.bicak@neu.edu.tr

Zihni TURKAN

Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa / Kıbrıs
<https://orcid.org/0000-0001-5266-5192>
zihni.turkan@neu.edu.tr

ÖZ

Kuzey Kıbrıs, dünyadaki konumu ve Akdeniz iklimi etkileri ile özellikle Ortadoğu ve Avrupa ülkeleri için önemli bir turizm merkezidir. Kıbrıs'ın zengin tarihi geçmişi ve farklı kültürlerin etkileri ile Akdeniz yaşam kültürü, adanın özellikle kültür turizmi açısından da çokça talep görmesini sağlamıştır. Kuzey Kıbrıs'ta bulunan ve her yıl sayıları artan konaklama yapılarının birçoğu, kentlerin yakınlarındaki kıyılarda, uluslararası standartlarda ve çok katlı büyük ölçekli otellerdir. Buna karşın, son yıllarda dünyada yaygın olan kültür turizmine uygun küçük ölçekli konaklama yapıları, Kuzey Kıbrıs'ta da daha çok tercih edilir olmuştur. Özellikle kent dışı kırsal alanlarda ve buralarla bütünleşebilen sahiller ile kentlerin tarihi dokuyu bünyesinde barındıran merkezlerinde, gerek mimari karakterleri, gerekse adanın doğal özellikleri ile yaşam kültürünü ziyaretçilerine sunan ve yaşatan konaklama yapıları, henüz az da olsa, sürekli artış göstermektedir. Araştırmamızda örneklediğimiz iki konaklama yapısının doğal ortamdaki konumları, yapı malzemesi, biçim ve fonksiyonel özellikleri ile yerel mimari karakterdeki mekânları ve Kıbrıs'ın özgün otantik tefriş elemanları ile gerçekleştirilen iç donanımları, kültür turizminin ziyaretçilerine Kuzey Kıbrıs'ın kültürel zenginliklerini tanıtmakta ve yaşatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuzey Kıbrıs, Akdeniz, Kültür Turizmi, Konaklama, Otel

CULTURAL TOURISM IN THE NORTH CYPRUS AND TWO EXAMPLE OF ACCOMMODATION BUILDINGS: KARPAZ ARCH HOUSES - LEFKE GARDENS HOTEL

ABSTRACT

With its geographical position and the effects of the Mediterranean climate, North Cyprus is an important center of tourism, especially for the Middle East and European countries. The rich historical background of Cyprus, together with the effects of different cultures and Mediterranean culture of living resulted in quite a lot of demand, mainly on culture tourism. The accommodation places in North Cyprus, the number of which is rising every year, are mostly on the coasts, close to towns, and are multi-story large-scale hotels of international standards. However, small scale accommodations, suitable for culture tourism, and prevalent all over the world in recent years, are in preference in North Cyprus as well. Accommodations, especially in the countryside and integrating with the seaside, and within city centers, which harbor the historical texture, presenting and cherishing the natural characteristics and life culture of the island to the visitors, are constantly increasing in number, although not sufficient yet. The locations of the two accommodation types in natural environment, which we have sampled in the research, their construction materials, forms and functional characteristics, their places within local architectural character, and their interior furnishings realized with authentic furnishing elements characteristic of Cyprus, cherish and present the cultural wealth of North Cyprus to the visitors of culture tourism.

Keywords: North Cyprus, Mediterranean, Cultural Tourism, Accommodation, Hotel

GİRİŞ

Genel olarak “kültür alış verişi” diye tanımlanan turizm, çağımızın yaşam biçimi ve teknolojik olanakların sağladığı iletişim ile ulaşım kolaylıkları sayesinde, günümüzün önemli bir sektörü haline gelmiştir. Turizm amaçlarının çeşitlenmesi içerisinde önemli bir yere sahip olan Kültür Turizmi ise son yıllarda, ülke içinde olduğu gibi ülkeler arası da en çok talep edilen turizm çeşidi olmuştur. Günümüzde insanların kendi bölge ve ülkeleri dışında farklı yaşam biçimlerini görmek, onlara ait tarihi ve kültürel zenginliklerini tanımak, özellikle de farklı kültürleri yerinde yaşayarak öğrenmek üzere çok fazla turizm hareketleri gerçekleşmektedir (Uygur, S.M., Baykan, E. 2007:33). Kıbrıs, dünyadaki coğrafi konumu, zengin tarihi ve bu tarihin adaya kazandırdığı çok zengin kültürel miras ile Akdeniz iklim özelliklerinin sağladığı avantajlar sayesinde, bir asırı aşkın bir süreden beridir önemli bir turizm merkezi olmuştur. Adanın tarihindeki farklı kültürlerin etkileri ve Akdeniz iklimi yaşam biçimi ile oluşmuş özgün kültür, Kıbrıs’ın kültür turizminde de önemli bir yere sahip olmasını sağlamıştır.

Kuzey Kıbrıs’ta bulunan konaklama yapılarından özellikle doğu ve kuzey sahil bölgelerinde yer alanların büyük çoğunluğu, çok katlı ve lüks sınıfta olan modern yapılardan ibaret ve yemek-yatak-deniz üçgeni mantığında hizmet veren tesislerdir (Ölçer, 2011:259; Emekli, 2003:40). Geleneksel yapı malzemeleri yerine çağdaş yapı malzemeleri ve çağdaş yapım sistemleri ile inşa edilmiş olan bu konaklama yapıları, adanın yerel yaşam kültürüne göre biçimlenmiş mekânlardan oluşan özgün bir mimari karakteristikte olmayıp, yerel mimariye ait nitelikleri yansıtmamaktadır. Konaklama yapılarının, konum olarak, geleneksel yaşamı bünyesinde barındıran doğa ile bütünleşmiş alanlar veya tarihi dokularda yer almamaları, adanın doğal ve tarihi kültürel zenginliklerini yaşatarak tanıtımını sınırlı kılmaktadır. Mevcut konaklama yapılarının iç mekân donatıları ve tefrişleri, uluslararası standartta olup Kıbrıs’ın geleneksel yaşamında kullanılan yerel, otantik mobilya ve tefriş elemanları hakkında hiçbir tanıtım ve bilgi aktarımı yapmamaktadır.

Kuzey Kıbrıs otellerinin çok katlı olmaları ve yatak kapasitelerinin fazla olması, ziyaretçileri adanın özgün doğası ile bütünleşmekten uzaklaştırmakta, tüm ziyaretçilere, yerel yiyecek-içecek ve geleneksel günlük yaşam aktiviteleri ile diğer yerel kültürel faaliyetlerin tanıtılmasını ve yaşatılmasını zorlaştırmaktadır. Böylece mevcut konaklama yapıları, adanın özgün kültürünü ziyaretçilere tanıtmamakta ve kültür turizmine hizmet etmemektedir. Günümüzde Kuzey Kıbrıs’ta henüz oldukça az miktarda olan küçük ölçekli konaklama yapıları, daha çok kentlerin tarihi dokularını barındıran kent merkezlerinde ve kırsal yaşamla bütünleşebilen alanlarda, butik otel kapsamında yer almakta, ancak sürekli gelişmekte olan kültür turizmi için daha bilinçli düzenlemeler ve programlarla hazırlanacak konaklama yapılarına ihtiyaç duyulmaktadır.

KUZEY KIBRIS VE TURİZM

Kıbrıs, Akdeniz’de Sicilya ve Sardunya’dan sonra üçüncü büyük ada olarak Avrupa, Asya ve Afrika üçgeninde yer almaktadır. Neolitik Dönem öncesinden itibaren yaşam izlerine rastlanan Kıbrıs’ın stratejik konumu, M.Ö.’ki yıllardan bu yana çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmasına neden olmuştur. Günümüzde mimari izlerini görebildiğimiz en eski dönem olan Bizans Dönemi (M.S. 395-1192) ile başlayan, Lüzinyan (1192-1489), Venedik (1489-1570), Osmanlı (1571-1878), İngiliz (1878-1960), Kıbrıs Cumhuriyeti (1960-1964) Dönemleri ve sonrasında (Turkan, 2008: 7,9) Kıbrıs’ta yaşanmış farklı gelenek ve göreneklerin etkileri ve Akdeniz yaşam biçiminin bütünü ile ortaya çıkmış, çeşitlilik gösteren bir kültür, ada turizmi için büyük bir zenginliği oluşturmuştur.

Kıbrıs’ta turizm, XIX. Yüzyılın sonlarında İngiliz Dönemi’nde başlamıştır. Bu dönemde, Kıbrıs’a geçici görevle gelen veya görev sonrası adaya yerleşen kişilerin ailelerinin hareketleri ile başlayan turizm, deniz aşırı ulaşım olanaklarının, önce deniz yolu, sonra da hava yoluyla sağlanması ile daha

çok gelişmiştir (Anonim, 2009: 10-11). Kıbrıs'ın Türk ve Rum halklarının, Türkiye ve Yunanistan'la olan ilişkileri de adanın turizminin gelişmesine katkı sağlamıştır (Bonato, Yiakou., Kaba, 2007: 125). Kıbrıs Cumhuriyeti Dönemi'nde, deniz limanlarının dış ülkelerle bağlantısının artması, Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'ndan gerçekleştirilen düzenli hava ulaşimleri, adada turizm sektörünün oluşmasını gerçekleştirmiştir (Turkan, 2008: 9). Kıbrıs'ın dünyadaki konumu ve Akdeniz iklimi özelliklerinin sağladığı avantajlar, adanın kısa sürede özellikle Avrupalıların ilgi odağı haline gelmesine neden olmuştur. Böylece ada, Türk ve Rum toplumları arasındaki siyasi antlaşmazlıkların sıcak çatışmaya dönüştüğü 1974 yılına kadar Ortadoğu'nun turizm merkezi olarak çok miktardaki turiste ev sahipliği yapmıştır (Yeşilada, 1994: 18).

Kuzey Kıbrıs'ta, 1974'deki toplumlararası çatışmalardan sonra bir süre duraklayan turizm faaliyetleri, 1980'li yılların başında tekrardan hareketlenmeye başlamıştır. Daha çok yaz mevsimi tatillerinin talep görmesiyle birlikte, küçük çaplı tatil köyleri inşa edilerek hizmete açılmıştır. Ancak adanın deniz ve hava yolu ulaşimleri, Türkiye bağlantılı olduğundan, turizm de en çok Türkiye kaynaklı olmuştur (Yeşilada, 1994:153).

1990'lı yıllardan sonra Kuzey Kıbrıs'ın turizm şirketlerinin Avrupa bağlantıları ile az da olsa adanın turizminde turist çeşitlenmesi yaşanmıştır. 2000 yılından itibaren, Kuzey Kıbrıs'ın doğu ve kuzey sahil bandında çok katlı ve çok yataklı büyük konaklama yapıları yapılmaya başlamış ve adanın kültür turizmine hizmet etmekten uzak, her ülkede görülebilecek otel modelleri ortaya çıkmıştır. Günümüzde Kuzey Kıbrıs'ta turizme hizmet eden Turizm Bakanlığı onaylı, 22000 yatak kapasitesine ait otel, butik otel, tatil köyü, pansiyon gibi yaklaşık 140 adet konaklama yapısı bulunmaktadır. Son verilere göre de 2017 yılında Kuzey Kıbrıs'taki konaklama yapılarında, bir milyonu aşkın turist konaklamıştır (KKTC Turizm İstatistikleri - 2017).

Dünyada son yıllarda yaygın olan kültür turizmine (Uygun, Göral, Bozkurt, 2015:96) paralel olarak, yabancı ülke ve kültürlerden turistler, Kuzey Kıbrıs'ı da kültür turizmi amaçlı olarak ziyaret etmektedirler. Bu amaçla gerçekleşen turizm için de kent ve kente yakın büyük ve lüks oteller tercih edilmemekte, adanın özgün kültürlerini görüp yaşayabilecekleri küçük ölçekli konaklama yapıları talep edilmektedir. Böylece Kuzey Kıbrıs'ta da konumu, mimarisi, donatısı, doğal özellikleri ile adanın geleneksel kültürlerini yansıtan, az yataklı konaklama yapıları gündeme gelmiştir. Son yıllarda sayıları sürekli artmakta olan bu tip yapılar, yerel mimari tarzda ve geleneksel malzeme zenginliğiyle yeni inşa edilen yapılar yanı sıra kentlerin tarihi merkezlerinde yer alan ve restore edilerek butik otele dönüştürülen tarihi yapılardan oluşmaktadır. Bu yapıların tefrişleri, geleneksel donatılarla yapılmış, konaklayanların tüm ihtiyaçları için de adanın geleneksel yaşam kültürünü sunacak olanaklar hazırlanmıştır (Kaypak, 2010:102).

ÖRNEK KONAKLAMA YAPILARI

Karpaz Arch Houses

İsmi, tesisin dolaşım aksında yer alan yapı birimindeki kemerli geçitten alan tesis, Kuzey Kıbrıs'ın doğusunda, Karpaz Yarımadası'ndaki Dipkarpaz Köyü'nde bulunmaktadır. Otelin konaklama ve servis birimlerini oluşturan, taş malzeme ile ve yığma yapıım sistemiyle inşa edilmiş yapıların yapım tarihinin, XX. yüzyılın ikinci çeyreği olduğu tahmin edilmektedir. KKTC Turizm ve Çevre Bakanlığı, Turizm Planlama Dairesi emekli müdürü Sn. Mustafa Ceoğlu'ndan edindiğimiz bilgilere göre; önceleri konut, dükkân, kahvehane gibi farklı fonksiyonlarla kullanılmış olan, bir sokağın iki yanında sıralanmış yapılar, 2000-2001 yılları arasında KKTC Turizm ve Çevre Bakanlığı tarafından restore edilerek, onbir adet yatı biriminde yirmiiki yataklı bir konaklama tesisi olarak Kuzey Kıbrıs turizminin hizmetine sunulmuştur (Foto. 1).

2007 yılında da kemerli yapının hemen yanında yer alan iki ve tek katlı iki yapı daha restore edilerek tesise beş yatak odası ile yemek salonu kazandırılmıştır. Böylece tesisin yatak kapasitesi, otuzikiye çıkarılmıştır (Foto. 2). Dipkarpaz köyünün, Kuzey Kıbrıs'ın en doğu ucunda olması ve başkent Lefkoşa ile köyün bağlı olduğu ilçe merkezine uzaklığı, buranın halen adada doğal zenginlikler ile

yerel yaşam kültürünün en çok görülen, yaşanan yeri olma özelliğini korumaktadır (Dağlı, 1999: 36, 37).

Tesisin sokak boyunca sıralanmış yatma birimleri ile diğer sosyal fonksiyonlu yapıları, Kıbrıs'ın yerel mimari karakterinde olup, geleneksel malzemelerle inşa edilmişlerdir. İlk restore edilen konaklama yapıları, çepeçevre saçak çıkıntısı teşkil eden düz damlı ve taştan yapılmış çörtlenlidirler. Sonradan restore edilen iki katlı bina ise kiremit kaplı eğimli çatı ile örtülmüştür. Restorasyon sırasında duş-tuvalet bölümleri ile mutfak tezgâhı eklenen yatma birimlerinin ahşap kapı ve kepenkli pencereleri, kesme taştan yapılmış sövelerle kuşatılmıştır. Yapılardaki geniş açıklıklar, geleneksel taşıyıcı sistem olan kemerlerle geçilmiş ve çatı bu şekilde taşınmıştır. Kaplamasız tavanlarda da duvarlar ve kemerlere basarak çatıyı taşıyan ahşap kirişler görülmektedir. Yatı birimlerindeki ahşap konsol balkonlar, C-S kıvrımlı taş konsollarla desteklenmektedir. Ahşap korkuluklarla çevrelenmiş balkonlar, ahşap direklerle taşınan kiremit kaplı ahşap saçaklarla örtülmüştür (Foto. 3).

Tefriş, gerek yatma birimlerinde, gerekse lobi, yemek salonu gibi diğer mekânlarda, ahşap, hasır, demir malzemelerden imal edilmiş Kıbrıs'ın geleneksel ve otantik mobilyaları ve donatı elemanları kullanılarak yapılmış, etnografik malzeme ve objeler de aksesuar olarak sergilenmiştir. Burada konaklayanlara sunulan yörenin eşsiz doğası ile bütünleşen sosyal aktivite olanakları ile çeşitli yerel tatlar da kültür turizmine katkı sağlamaktadır (Foto. 4, 5).

Lefke Gardens Hotel

Otel, Kuzey Kıbrıs'ın batısında yer alan ve zengin doğası ile ünlü Lefke ilçesinde, Fadıl Nekipzade Caddesi ile Aziz Çavuş Sokağı'nın kesiştiği köşe parselde, konumlanmış olup, Fadıl Nekipzade Caddesi, 22, 22A, 22B kapı numaraları ile adreslenmektedir. Bina, Kıbrıs'ın İngiliz Dönemi'nde 1890 yılında, iki katlı bir konak olarak, bir kolu Fadıl Nekipzade Caddesi, diğer kolu ise Aziz Çavuş Sokağı tarafında, yaklaşık "L" plan biçiminde inşa edilmiştir. Binanın mimari karakteri, Kıbrıs'ın Osmanlı Dönemi'ne ait Türk Mimarisi özelliklerini taşımaktadır (Dağlı, 1999: 79, 80; Turkan, 2007:73; Turkan, 2016:485; Anonim, 1982:32). 1923 yılında otel olarak işlevlendirilen bina, daha sonraları çeşitli amaçlarla da kullanılmıştır (KKTC Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürlüğü Envanteri, Gunnis, 1973:320). 1945-1958 yılları arasında yöresel ev pansiyonu olarak hizmet verdikten sonra konaklama yapısı işlevini bir süre yitiren bina, 1999-2000 yılları arasında gerçekleştirilen tadilat ve restorasyon çalışmaları sonunda, "KKTC Eski Eserler ve Müzeler Dairesi" tarafından I. derece nitelikli tarihi yapı olarak listelenmiştir (Foto. 6). Taş, kerpiç ve ahşap malzemeler kullanılarak inşa edilmiş yapı, 1999 yılında başlayan restorasyon sonrasında, aynı mimari karakterde eklenen, kuzey-güney doğrultudaki iki katlı bir kol ile "U" plan şemasına sahip olmuştur. Yapıyı oluşturan her kol, ahşap saçaklarla kuşatılmış, üzeri kiremit kaplı, ahşap strüktürlü beşik çatı ile örtülmüştür. 2000 yılında tamamlanan restorasyonla, "U" planın kolları arasındaki avluya da yüzme havuzu inşa edilen yapı, otel işlevlerine göre yeniden düzenlenmiştir. Yirmi bir yatak odasında kırkbeş yatak ile hizmet veren otelin zemin katında; resepsiyon, bar, müzik odası, yemek salonu, mutfak, kiler, iki adet depo, çamaşırılık ve yedi adet yatak odası bulunmaktadır. Üst katta ise ondört adet yatak odası yer alır (Foto. 7). Otelin yöresel bitkilerle donatılmış avlu yönünde, alt ve üst katlarda odaların önünde uzanan ahşap direkli ve ahşap korkuluklu revakları ile dört odaya ait caddeye çıkma yapan balkonları bulunmaktadır. Ahşaptan yapılmış balkonlar, demirden imal edilmiş ve helezonik figürlerle biçimlendirilmiş ikişer konsolla desteklenmektedir. Balkonlar ahşap korkuluklu olup üstleri, ön köşelerine yerleştirilmiş ahşap dikmelerle taşınan ahşap saçaklarla örtülmüştür (Foto. 8).

Otelin yatak odaları ile diğer mekânlarına, revaklardan ahşap kapıyla girilmekte, odalardan revak ve sokak yönüne ahşap kepenkli pencereler açılmaktadır. Tavanlar; yan yana sıralanmış ahşaplarla kaplı veya dikdörtgen kesitli ahşap kirişleme üzerine kamış hasır örtülmüş olarak kaplamasızdır. Gerek yatak odalarında, gerekse yemek salonu ve diğer mekânlarda tefriş, binanın mimari karakterine uygun olarak Kıbrıs'ın Osmanlı Dönemi'ne ait Geleneksel Türk Evi özelliklerini taşımaktadır (Turkan, 2016:345; Turkan, 2017:418-426). Tefrişte, ahşap, hasır örgü ve demir malzeme kullanılarak imal edilmiş otantik mobilyalar kullanılmış, yöresel obje ve araç-gereçlerle de dekor zenginleştirilmiştir (Foto. 9, 10).

	
Foto. 1- Karpaz Arch Houses Kemerli Geçit A. Bıçak)	Foto. 2- Karpaz Arch Houses 2007 Yılında Restore Edilen Yapılar (A. Bıçak)
	
Foto. 3- Karpaz Arch Houses Balkon Detayı A. Bıçak)	Foto. 4- Karpaz Arch Houses Yatak Odası A. Bıçak)
	
Foto. 5- Karpaz Arch Houses Yemek Salonu A. Bıçak)	Foto. 6- Lefke Gardens Hotel A. Bıçak)
	
Foto. 7- Lefke Gardens Hotel Avlu ve Havuz A. Bıçak)	Foto. 8- Lefke Gardens Hotel Balkonlar (A. Bıçak)

	
Foto. 9- Lefke Gardens Hotel Yatak Odası A. Bıçak)	Foto. 10- Lefke Gardens Hotel Yemek Salonu A. Bıçak)

Çalışmamızdaki örnek konaklama yapıları olan Karpaz Arch Houses ile Lefke Gardens Hotel hakkındaki araştırma ve gözlemlerimizi desteklediğimiz görsellerimize göre bulgularımızı şöyle özetleyebilmekteyiz: Her iki konaklama yapısı da tamamıyla yerel ve geleneksel yapı malzemeleri kesme taş, kerpiç, ahşap kullanılarak, yığma yapım sistemiyle ve Kıbrıs'ın mimarlık tarihine ait mimari karakteristiklere sahip olarak inşa edilmişlerdir. Tefrişleri ise adanın geleneksel yaşam kültürüne ait otantik mobilya, donatı ve aksesuarlar kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapıların dış cephe görsellerinde, geleneksel yapım sistemi ve geleneksel malzemelerin sağladığı olanakların yansımaları olarak, geleneksel strüktür elemanı kemer, ahşap strüktürlü kiremit kaplı, eğimli çatı örtüsü, ahşap konsollarla taşınan balkon çıkmaları ve düz atkılı dikdörtgen, ahşap panjurlu pencere açıklıkları, adanın geleneksel mimarisine ait karakteristikleri sergilemektedir. Konaklama yapılarının iç mekânlarına ait görsellerde ise yine geleneksel yapım sistemine ait kemerler, ahşap girişlemeli çatılar yanı sıra Kıbrıs'ın geleneksel yaşam kültürüne ait otantik iç mekân donatıları ile mobilyalar, ziyaretçilerin konaklama sırasındaki yaşamsal gereksinimlerine yönelik kültür tanıtımı amaçlı tefriş olarak görülmektedir. Özellikle ahşap ve demir malzeme ile geleneksel tarzda imal edilmiş mobilyalar (masa, sandalye, raf, dolap, yatak gibi) ve aksesuarlar, ziyaretçilere tanıtılmaktadır.

SONUÇ

Akdeniz'de önemli bir konuma sahip Kıbrıs adası, Neolitik Dönem öncesi başlayan insan yaşamı ile tarihte birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış ve bu kültürlerin miraslarıyla çok zengin bir kültür mozayikine sahip olmuştur. Kıbrıs'ta turizm hareketleri, İngiliz Dönemi ile başlamış, Cumhuriyet Dönemi'ndeki düzenli deniz ve hava ulaşımı olanakları ile de adanın önemli bir sektörü olmuştur. Günümüzde, Kuzey Kıbrıs için de önemli bir ekonomik girdi sağlayan turizm sektörünün ihtiyacı olan birçok konaklama yapısı, yirmibini aşkın yatak kapasitesiyle hizmet vermektedir. Turizm çeşitlenmesi içinde yer alan ve son yıllarda dünyada en çok tercih edilen "Kültür Turizmi", Kuzey Kıbrıs için de öncelikli turizm çeşidi olma yolundadır. Kültür Turizminin amacına uygun olarak gerçekleşebilmesi, ziyaretçilerin, ziyaret ettikleri ülkelerin kültürel zenginliklerini yaşayarak bilgi edinmeleri ile olabilmektedir. Bu nedenle konaklama yapılarının kültür turizmine uygunluğu büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmamızda örneklediğimiz Lefke Gardens Hotel ile Karpaz Arch Houses, Kıbrıs'ın özgün doğası ile bütünleşmiş bir konumda ve halen geleneksel yaşama ait birçok özelliğin görülebildiği kent yaşamı dışında bulunmaktadır. Yapılar, Kıbrıs'ın geçmiş tarihi dönemlerine ait mimari karakterlerde, geleneksel yapı malzemeleri kullanılarak, geleneksel yapım sistemi ile inşa edilmiş nitelikli eserlerdir. İç mekânları ise adanın geleneksel yaşam kültürüne ait otantik tefriş elemanları ile donatılmıştır. Ziyaretçilerin günlük yaşam gereksinimleri ve sosyal aktiviteleri de yerel, geleneksel olanaklarla giderilmekte, böylece Kuzey Kıbrıs'ın kültürel özellikleri ile zenginlikleri ziyaretçilere yaşatılarak tanıtılmaktadır.

Yaptığımız araştırmalardan edindiğimiz bilgilere ve incelediğimiz örnek konaklama yapılarıyla ilgili izlenimlerimize göre; Kuzey Kıbrıs'ın kültür turizmi amaçlı konaklama yapılarının, adanın geleneksel yaşamıyla bütünleşebilen ve doğal zenginliklerini bünyesinde barındıran bir çevrede veya adanın tarihi kültür mirası ile iç içe olan tarihi kent dokularında yer alması, ziyaretçilere doğal ve tarihi kültürel zenginliklerin aktarılmasını kolaylaştırmaktadır. Konaklama yapıları için gerek kırsal gerekse kentsel

alanlarda mevcut ve Kıbrıs'a ait özgün mimari karakteristikleri taşıyan veya yerel geleneksel malzemelerle inşa edilmiş, adanın geleneksel yaşam kültürüne göre biçimlendirilmiş mekânlardan oluşan yapılar kullanılması, ziyaretçilerin yerel mimari ile yaşam kültürünü, yaşayarak öğrenmelerini sağlamaktadır. Konaklama yapılarının iç mekân donatıları ve mobilyalarının, adanın geleneksel yaşamında yer almış otantik tefrişler olması, ziyaretçilerin gereksinimlerini karşılarken aynı zamanda etnografik kültür aktarımı da yapmaktadır. Konaklama yapılarında yatak sayısının az olması ise iletişim kolaylığı ile yerel yaşama ait yiyecek-içecek, geleneksel günlük yaşam aktiviteleri ve diğer kültürel faaliyetlerden yaşayarak bilgi edinmeyi kolaylaştırmaktadır. Kültür Turizminin, dünyada sürekli artan talep paralelinde Kuzey Kıbrıs'ta da gelişmesi ve sürdürülebilmesi için, bu turizme uygun, nitelikli konaklama yapılarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla, öncelikle turizm sektöründeki yatırımcılar ve ilgililer, kültür turizmi konusunda yetkililer tarafından bilgilendirilerek bilinçlendirilmeli, teşvik edilmelidir. Kuzey Kıbrıs'ta halen mevcut farklı tarihi dönemlere ait ve mimari niteliklere sahip yapılar da devletin turizm teşvik politikaları ile desteklenen işletmeciler aracılığıyla yeniden işlevlendirilerek, konaklama yapıları olarak kültür turizmin hizmetine sunulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akkuş, O., Güneş, G. (2016), "Mersin-Aydıncık İlçesi ve Çevresinin Kültür Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi", *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl:16, Cilt:16, Sayı:2, s. 73-98.
- Anonim (1982), *Kıbrıs'ta Türk Eserleri*, Lefkoşa: Kıbrıs Türk Federe Devleti Eğitim, Gençlik Kültür ve Spor Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürlüğü Yayını.
- Anonim (1995), *Twelve Traditional Cyprus Houses*, Nicosia: Kailas Printers and Lithographers Ltd.
- Anonim (2009), *Kuzey Kıbrıs Kültürler Mozaiği*, Lefkoşa: Kuzey Kıbrıs Müze Dostları Derneği Yayını.
- Bonato, L., Yiakoumis, H., Kaba, K. (2007), *The Island of Cyprus*, Athens: Printed at Toubi's Publications.
- Dağlı, U. U. (1999), *Kıbrıs Sokaklarında Mimariye Yaşama ve Çevreye Dair*, Lefkoşa: Işık Kitabevi Yayınları.
- Emekli, G. (2003), "Bergama ve Selçuk'un İzmir'in Kültürel Turizmindeki Yeri", *Ege Coğrafya Dergisi*, Vol.12 (2003), s. 39-50.
- Gunnis, R. (1973), *Historic Cyprus*, Nicosia: Printed By Halkın Sesi Limited.
- Kaypak, Ş. (2010), "Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği", *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2/2 (2010), s. 93-114.
- KKTC Turizm ve Çevre Bakanlığı, *Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Arşivi*.
- KKTC Turizm ve Çevre Bakanlığı Turizm Planlama Dairesi Arşivi.
- Ölçer, E. Ö. (2011), "Kültür Turizminde Yöresel ve Otantik Olanı Sorgulamak ve Tükenmiş Mekânları Yeniden Üretmek Üzerine", *Turkish Studies*, Volume 6/4 Fall 2011, pp. 255-262.
- Turkan, Z. (2007), "Türk Evi Düünden Bugüne", *Tasarım*, S:177 (2007/12), İstanbul: s.72-75.
- Turkan, Z. (2008), *Lefkoşa Tarihi Kent Dokusunda SARAYÖNÜ MEYDANI Oluşumu ve Gelişimi*, Lefkoşa: Işık Kitabevi Yayınları.
- Turkan, Z. (2008), *Tarihi Kent Dokusunda GİRNE LİMANI Oluşumu ve Gelişimi*, Lefkoşa: Işık Kitabevi Yayınları.
- Turkan, Z. (2016), "The Place of Turkish Culture of The Life in Housing Design", *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, July 2016, V:6 I:3, pp. 343-350.
- Turkan, Z. (2016), "Kıbrıs'ta Osmanlı Dönemi'nden Günümüze Türk Mimarisi Eserleri", *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, October 2016, V:6 I:4, pp. 479-487.
- Turkan, Z. (2017), "Interior Design of The Traditional Turkish Houses: Example of The XIX. Century Houses of Cyprus", *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, July 2017, V:7 I:3, pp. 418-426.
- Uygur, S.M., Baykan, E. (2007), "Kültür Turizmi ve Turizmin Kültürel Varlıklar Üzerindeki Etkileri", *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2007, Sayı: 2, s. 30-49.
- Uygur, A., Göral, R., Bozkurt, İ. (2015), "Muğla İli Milas İlçesinin Kültür Turizmi Açısından İncelenmesi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 34/2015, s. 95-105.
- Yeşilada, E. (1994), *Kıbrıs'ta Turizm*, İstanbul: Eser sahibinin kendi yayını.